

Témata pro Písemnou práci II

A) Tereza Matějčková

1. Rousseauovo občanské náboženství a jeho srovnání s tímž konceptem v díle Roberta Bellaha

Primární literatura

- Robert N. Bellah, „Civil Religion in America“, *Dædalus, Journal of the American Academy of Arts and Sciences* 96/1 (1967): 1-21
- Robert N. Bellah, *The Broken Covenant. American Civil Religion in Time of Trial*, New York: Seabury Press, 1975
- Jean-Jacques Rousseau, *O společenské smlouvě neboli zásadách státního práva*, Reprint původního vydání z roku 1949. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2002. Knihovna společenských věd 2002, s. 144–157

Sekundární literatura

- Christopher Bertram, *Routledge Philosophy Guidebook to Rousseau and The Social Contract*, London: Routledge, 2004, s. 177–189

2. Rousseauovo přirozené náboženství v Emilovi a souvislost tohoto konceptu s myšlením francouzského osvícenství

Primární literatura

- Jean-Jacques Rousseau, „Vyznání savojského vikáře“, in *Emil čili o výchování*, přel. Milan Svoboda. Praha: Dědictví Komenského, 1911, s. 83–155
- Voltaire, *Výbor z díla*, přel. H. Horská, Praha 1978, s. 43–60, 67–69, 163–174

Sekundární literatura

- Victor Gourevitch, „The Religious Thought“, in P. Riley (ed.), *The Cambridge Companion to Rousseau*, Cambridge: Cambridge University Press, 2006, s. 193–219
- Wilhelm Röd, *Novověká filosofie II: Od Newtona po Rousseaua*, Praha: OIKOYMENH 2004, s. 216–235, 483–520

3. David Hume o „přirozeném“ náboženství: V jakém ohledu je náboženství „přirozené“? A máme (podle Huma) věřit v Boha?

Primární literatura

- David Hume, *Dialogy o přirozeném náboženství*, přel. T. Marvan, Praha: Dybbuk, 2013

Sekundární literatura

- David O’Conner, *Hume on Religion*, London: Routledge, 2001
- Allan Bailey and Dan O’Brien, *Was Hume an Atheist?*, in *Hume’s Critique of Religion. Sick Men’s Dreams*, Heidelberg: Springer, 2014, s. 209–231

4. Co míní Hegel svým výrokiem „Bůh je mrtev“?

Primární literatura

- G. W. F. Hegel, *Fenomenologie ducha*, přel. Jan Patočka, Praha: Academia, 1960, s. 456–473

Sekundární literatura

- Eberhard Jüngel, *God as the Mystery of the World: On the Foundation of the Theology on the Crucified One in the Dispute Between Theism and Atheism*, London – Oxford – New York: Bloomsbury, 2014, s. 55–105
- Milan Sobotka, „Hegelův výrok Bůh je mrtev“, *Filosofický časopis* 2 (2003): 181–190
- Robert Williams, *Tragedy, Reconciliation and the Death of God. Studies in Hegel and Nietzsche*, Oxford: Oxford University Press, 2012, s. 290–322

5. Modely sekularizace v díle Ch. Taylora.

Primární literatura

- Charles Taylor, *Sekulární věk. Dilemata moderní společnosti*, přel. T. Chudý, Praha: Filosofia, 2013, s. 11–31, 167–298, 465–526
- Charles Taylor, *Varieties of Religion Today: William James Revisited*, Cambridge (MA): Harvard University Press, 2002

Sekundární literatura

- Ruth Abbey, *Charles Taylor*, Princeton – London: Princeton University Press, 2000

6. Náboženství mezi Feuerbachem a Marxem

Primární literatura

- Ludwig Feuerbach, *Podstata křesťanství*, přel. Z. Sekal, Praha: SNPL, 1954, s. 61–88
- Ludwig Feuerbach, „Zásady filosofie budoucnosti“, in L. Feuerbach, *Zásady filosofie budoucnosti a jiné filosofické práce*, Praha: NČAV, 1959, s. 98–140
- Karl Marx, „Teze o Feuerbachovi“, in K. Marx, *Odcizení a emancipace člověka*, Praha: Mladá fronta, 1967, s. 131–134

Sekundární literatura

- A. James Gregor, *Totalitarismus a politické náboženství*, přel. J. Ogrocká, J. Ogrocký, Brno: CSDK, 2015, s. 56–70, 103–120
- Warren Breckmann, *Marx, the Young Hegelians, and the Origins of Radical Social Theory*, Cambridge: Cambridge University Press, 2001, s. 90–130, 258–298

B) Jan Kozák (po dobu nepřítomnosti Jana Kozáka bude práce číst Martin Pehal)

7. Co je to mýtus? – vymezení mýtu oproti příbuzným žánrům

- Lauri Honko, „The Problem of Defining Myth“, in A. Dundes (ed.), *Sacred Narrative: Readings in the Theory of Myth*, Berkeley: University of California Press, 1984, s. 41–52
- William Bascom, „The Forms of Folklore: Prose Narratives“, in A. Dundes (ed.), *Sacred Narrative: Readings in the Theory of Myth*, Berkeley: University of California Press, 1984, s. 5–29
- Bruce Lincoln, *Discourse and the Construction of Society*, Oxford: Oxford University Press, 1989, s. 15–26

- Mircea Eliade, *Mýtus a skutečnost*, Praha: OIKOYMENH, 2011, s. 8–21
- Eric Csapo, *Theories of Mythology*, Oxford: Blackwell Publishing, 2005, s. 1–9, 229–234
- George Lakoff, *Ženy, oheň a nebezpečné věci: Co kategorie vypovídají o naší mysli*, Praha: Triáda, 2006, s. 11–125

8. Mircea Eliade – kritika a obhajoba jeho přínosu

- Mircea Eliade, „A New Humanism“, in M. Eliade, *The Quest: History and Meaning in Religion*, Chicago: University of Chicago Press, 1969, s. 1–11
- Guilford Dudley III, *Religion on Trial: Mircea Eliade & His Critics*, Philadelphia: Temple University Press, 1977
- Douglas Allen, *Myth and Religion in Mircea Eliade*, New York: Routledge, 2002
- Bryan Rennie (ed.): *Mircea Eliade: A Critical Reader*, Sheffield: Equinox Publishing, 2006

9. Trojčlenná indoevropská ideologie dle Georgese Dumézila

- Georges Dumézil, *Mýty a bohové Indoevropanů*, Praha: OIKOYMENH, 1997, s. 59–160
- C. Scott Littleton: *New Comparative Mythology: Anthropological Assessment of the Theories of Georges Dumézil*, Berkeley: University of California Press, 1982

10. Mýtus hrdiny z pohledu hlubinné psychologie

- Carl G. Jung, *Hrdina a archetyp matky (Symboly proměny II)*, Výbor z díla VIII, Brno: Tomáš Janeček, 2009
- Joseph Campbell, *The Hero with a Thousand Faces*, Bollingen Series XVII, Princeton: Princeton University Press, 1973
- Robert A. Segal, *Theorizing about Myth*, Amherst: University of Massachusetts Press, 1999, s. 67–97, 119–134
- Robert A. Segal, *Myth: A Very Short Introduction*, Oxford, 2004, s. 91–112

11. Pojetí iniciace u Eliadeho a Turnera – shody a rozdíly v kontextu celkových koncepcí a tendencí jejich myšlení

- Mircea Eliade, *Iniciace, rituály, tajné společnosti: Mystická zrození*, Brno: Computer Press, 2004
- Victor Turner, *Průběh rituálu*, Brno: Computer Press, 2004
- Radek Chlup, „Struktura a Antistruktura: Rituál v Pojetí Victora Turnera I a II“, *Religio* 13 (2005): 3–28, 179–197
- Douglas Allen, *Myth and Religion in Mircea Eliade*, New York: Routledge, 2002

C) Martin Pehal

12. Vývoj různých výkladů pravidel čistého a nečistého z Leviticu u Mary Douglas

- Mary Douglas, *Purity and Danger: An Analysis of Concept of Pollution and Taboo*, London – New York: Routledge, 1966, kap. 3: „The Abominations of Leviticus“

- Mary Douglas, *Natural Symbols: Explorations in Cosmology*, London – New York: Routledge, 1996 (1973²), s. 37–41
- Mary Douglas, *Implicit Meanings: Selected Essays in Anthropology*, London – New York: Routledge, 1975, kap. 16: „Deciphering a Meal“
- Mary Douglas, *Jacob's Tears: The Priestly Work of Reconciliation*, Oxford: Oxford University Press, 2004, kap. 7: „Uncleanness and Taboo Draw the Lines of the World“
- Richard Fardon, *Mary Douglas: An Intellectual Biography*, London – New York: Routledge, 1999

13. Fungování symbolismu v rituálech

- Radek Chlup, „Struktura a Antistruktura: Rituál v Pojetí Victora Turnera I“, *Religio* 13 (2005): 12–22
- Mary Douglas, „Social and Religious Symbolism of the Lele“, in *Implicit Meanings: Selected Essays in Anthropology*, 2nd ed, London: Routledge, 1999, s. 34–46
- Jack David Eller, „Religious Symbols and Specialists“, in *Introducing Anthropology of Religion: Culture to the Ultimate*, New York – London: Routledge, 2007, s. 54–71
- Leach, Edmund Ronald, *Culture & Communication: The Logic by Which Symbols Are Connected: An Introduction to the Use of Structuralist Analysis in Social Anthropology*, Themes in the Social Sciences, Cambridge: Cambridge University Press, 1976
- David W. Murray, „Ritual Communication: Some Considerations Regarding Meaning in Navajo Ceremonials“, in D. M. Schneider, J. L. Dolgin, and D. S. Kemnitzer (eds.), *Symbolic Anthropology: A Reader in the Study of Symbols and Meanings*, 2nd printing, New York: Columbia University Press, 1977, s. 195–220
- Dan Sperber, „The Learning of Symbolism“, „The Symbolic Mechanism“, in *Rethinking Symbolism*, trans. by Alice Morton, Cambridge Studies and Papers in Social Anthropology, Cambridge: Cambridge University Press, 1984, s. 85–91, 115–149
- Victor W. Turner, „Symbols in African Ritual“, *Science* 179 (1973): 1100–1105. Viz též v: Victor Turner, „Symbols in African Ritual“, in D. M. Schneider, J. L. Dolgin, and D. S. Kemnitzer (eds.), *Symbolic Anthropology: A Reader in the Study of Symbols and Meanings*, 2nd printing, New York: Columbia University Press, 1977

14. Mýtus o Oidipovi a jeho různé interpretace

- Claude Lévi-Strauss, „Struktura mýtů“, in *Strukturální antropologie*, př. J. Vacek, Praha: Argo, 2006
- John Peradotto, „Oedipus and Erichthonius: Some Observations on Paradigmatic and Syntagmatic Order“, *Arethusa* 10 (1977): 85–101
- Richard Caldwell, „The Psychoanalytic Interpretation of Greek Myth“, in L. Edmunds (ed.), *Approaches to Greek Myth*, Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1990
- Terence Turner, „Oedipus: Time and Structure in Narrative Form“, in R. Spencer (ed.), *Forms of Symbolic Action*, Seattle: University of Washington Press, 1969, s. 26–68, zejm. s. 58–67
- Jean Goux, *Oedipus, Philosopher*, tr. by C. Porter, Stanford: Stanford University Press, 1993 (fr. orig. 1992), kap. 1–5

15. Rituál a změna. Co rituály mění? Jak se rituály mění?

- Catherine M. Bell, „Ritual Change“, in *Ritual: Perspectives and Dimensions*, New York – Oxford: Oxford University Press, 1997, s. 210–252

- Radek Chlup, „Struktura a Antistruktura: Rituál v Pojetí Victora Turnera I a II“, *Religio* 13 (2005): 3–28, 179–197
- Ronald L. Grimes, „Introduction“, in *Deeply into the Bone: Re-Inventing Rites of Passage*, Berkeley – Los Angeles – London: University of California Press, 2000, s. 2–13
- Ronald L. Grimes, „Reinventing Ritual“, *Soundings: An Interdisciplinary Journal* 75 (1992): 21–41
- Victor W. Turner, „Social Dramas and Stories about Them“, in *From Ritual to Theatre: The Human Seriousness of Play*, New York: PAJ Publications, 1982, s. 61–88
- Victor Turner, *The Ritual Process: Structure and Anti-Structure*, The Lewis Henry Morgan Lectures, presented at the University of Rochester, New York: Aldin de Gruyter, 1997, s. 94–165. Viz též překlad: *Průběh rituálu*, přel. Lucie Kučerová, Brno: Computer Press, 2004
- Victor Turner, „Social Dramas and Ritual Metaphors“, in *Dramas, Fields, and Metaphors: Symbolic Action in Human Society*, Symbol, Myth, and Ritual Series, 8th print, 1996, Ithaca – London: Cornell University Press, 1974, s. 23–59

16. Náboženství a magie. Smysluplnost tohoto dělení z hlediska různých badatelských přístupů.

- Mary Douglas, „Magic and Miracle“, in *Purity and Danger: An Analysis of Concept of Pollution and Taboo: With a New Preface by the Author*, Routledge Classics, 1st publ., London – New York: Routledge, 2002, s. 72–90
- Jack Goody, „Religion and Ritual: The Definitional Problem“, *The British Journal of Sociology* 12/2 (1961): 142–164
- Bronisław Malinowski, „The Art of Magic and the Power of Faith“, in *Magic, Science and Religion: and Other Essays, Religious Traditions of the World*, reissued, Prospect Heights: Waveland Press, 1992, s. 69–92
- A. R. Radcliffe-Brown, „Taboo“, in *Structure and Function in Primitive Society: Essays and Addresses*, New York: Free Press, 1965, s. 133–152
- Stanley J. Tambiah, „Form and Meaning of Magical Acts“, in *Culture, Thought, and Social Action: An Anthropological Perspective*, Cambridge – London: Harvard University Press, 1985, s. 60–86
- Stanley J. Tambiah, „The Magical Power of Words“, in *Culture, Thought, and Social Action: An Anthropological Perspective*, Cambridge – London: Harvard University Press, 1985, s. 17–59
- Henk S. Versnel, „Some Reflections on the Relationship Magic-Religion“, *Numen* 38/2 (1991): 177–197

17. Vývoj koncepce grid & group u Mary Douglas

- Mary Douglas, *Natural Symbols*, London: Barrie & Rockliff, 1970¹
- Mary Douglas, *Natural Symbols: Explorations in Cosmology*, London – New York: Routledge, 1996 (přetisk 2. vydání z roku 1973)
- Mary Douglas, *Implicit Meanings: Selected Essays in Anthropology*, London – New York: Routledge, 1975, kap. 14
- Mary Douglas, „Cultural Bias“, in *In the Active Voice*, London: Routledge, 1982, jen kap. I 2–3, s. 183–254
- James V. Spickard, „A Guide to Mary Douglas's Three Versions of Grid/Group Theory“, *Sociological Analysis* 50/2 (1989): 151–170